

Biografia d'un homenot

Santi Cortés ha escrit una admirable biografia de Sanchis Guarner, que és alhora una crònica de la vida cultural que el mestre va viure entre intel·lectuals valencians, castellans, catalans i balears. El llibre està estructurat en diferents seccions que corresponen a les etapes bàsiques de l'aventura intel·lectual i cívica de Sanchis Guarner.

Manuel Sanchis Guarner 1911-1981

UNA VIDA PER AL DIÀLEG
Santi Cortés

BIBLIOTECA SANCHIS GUARNER

MANUEL SANCHIS GUARNER 1911-1981.
UNA VIDA PER AL DIÀLEG

SANTI CORTÉS

COL·LECCIÓ «BIBLIOTECA SANCHIS GUARNER»: 59
424 PÀGINES

INSTITUT INTERUNIVERSITARI DE FILOLOGIA
VALENCIANA/PUBLICACIONS DE L'ABADIA DE
MONTSERRAT, VALÈNCIA/BARCELONA, 2002

Santi Cortés és, avui, un especialista de referència pel que fa a la història cultural valenciana de la postguerra. Tot un període que estava pràcticament inèdit. Ell l'ha desbrossat pacientment amb un treball continuat que l'acrediten com un investigador competent, rigorós i responsable. Tots els seus llibres, publicats durant l'última dècada del segle passat i de començaments del present, constitueixen ja un bloc important. Un tret essencial d'aquests estudis és que són fruit d'un treball de primera mà. No s'ha limitat a afegir una recerca complementària a la poca bibliografia existent sobre aquests temes, sinó que ha fet una tasca d'investigació pura i dura, llarga i complicada, perquè basada en fonts directes de difícil o laboriós accés: hemeroteques, epistolars inèdits, converses amb tots els protagonistes i testimonis possibles...

Ara acaba de publicar una amplíssima biografia de Manuel Sanchis Guarner. Crec que és la seua obra mestra, que es

beneficia dels coneixements i de l'experiència adquirits en els seus llibres anteriors. El llibre respon, circumstancialment, a la celebració del vint aniversari de la mort del gran mestre. No és, però, ni de bon tros, un estudi «circumstancial». Hi ha una riquesa de dades tan exhaustiva de la seua vida, estan organitzades d'una manera tan intel·ligible i tan intel·ligentment estudiades i comentades, que aquesta biografia és, també, una mena de topografia històrica i cultural de l'època de Sanchis Guarner, des dels seus orígens familiars i els primers anys de la seua vida fins a la seua mort. La figura del desaparegut professor i estudiós es troba, naturalment, en primer pla: és el personatge biografat. Però Santi Cortés ens ha fet el treball impagable de reconstruir-ne el context històric, cultural, polític i familiar molt més enllà dels límits que menys ambiciosament s'hauria pogut fixar.

La trajectòria biogràfica de Sanchis Guarner es prestava a aquesta àmplia maniobra en l'espai i en el temps. Nascut el 1911, quedà orfe de pare ben aviat, i, pocs anys després, de mare. El seu oncle Josep Sanchis Sivera se'n fa càrrec com a tutor. Encara un xiquet, es va trobar, doncs, ben aviat al costat d'un dels grans protagonistes de la recerca històrica, amb Serrano Morales, Roc Chabàs, entre altres més.

I després, els anys trenta, amb un peu a València i l'altre a Madrid, es relaciona

amb els millors intel·lectuals valencians i amb les grans figures del Centre d'Estudis Històrics. Hi tingué amistat amb Américo Castro, Menéndez Pidal, Dámaso Alonso, Navarro Tomás, que l'apuntà a l'empresa de l'*Atlas lingüístico*. Després, la guerra, i els anys de presó, on treballarà sense parar. Ja lliure, però vigilat, farà el bot a Mallorca per treballar amb Moll en el *Diccionari català-valencià-balear*, i ampliarà les seues coneixences amb els homes de lletres. Després de disset anys, València una altra vegada i les relacions més intenses, amb la cultura catalana, sobretot amb els filòlegs...

El seguiment que fa Santi Cortés de la múltiple i diversa peripècia de Sanchis Guarner és, sovint, microscòpica. La podem seguir amb tota mena de detalls, tot ben datat i documentat, al llarg dels seus setanta anys de vida. Totes les etapes de la vida del mestre, sempre ocupat en treballs importants –la bibliografia dels quals és anotada i comentada en la seua aventura– o dedicat a moderar i acostar les posicions d'uns i d'altres, o a posar en marxa iniciatives i realitats per la recuperació dels valencians.

Tot plegat, a partir dels anys trenta, si més no, una història cultural que Santi Cortés ha pogut contar gràcies a la posició central i mòbil de la figura de Sanchis Guarner.

Josep Ibarra